

Erezia „bisericilor nedepline”. O deviație eclesiologică în Teologia Dogmatică Ortodoxă, volumul II, a Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae

Având tot respectul față de Părintele Academician Profesor Dumitru Stăniloae pe care unii îl consideră un om cu „viață sfântă”, care a tradus Filocalia în 12 volume, viața și lucrarea Sfântului Grigorie Palama, Teologul Energiilor Necreate, opere ale Sfinților Maxim Mărturisitorul, Dionisie Areopagitul, Atanasie cel Mare, Chiril al Alexandriei și Grigorie de Nazianz, ne aplecam asupra capitolului Biserica- Trupul Tainic al Domnului din Teologia Dogmatică Ortodoxă volumul II, pagina 275-276 în care se scriu următoarele erezii :

” Dar atunci se pune întrebarea: Ce sunt celelalte confesiuni creștine care nu mărturisesc o astfel de unire intimă și lucrătoare a lui Hristos cel integrat în ele? Socotim că ele sunt biserici nedepline, unele mai aproape de deplinătate, altele mai depărtate. Contrar mitropolitului Platon, care socotește că toate confesiunile sunt despartăminte care s-au format egale ale aceleiași unice Biserici, spiritul învățăturii și tradiției ortodoxe ne impune să socotim că confesiunile neortodoxe sunt despartăminte care s-au format într-o anumită legătură cu Ea, dar nu se împartașesc de lumina și de puterea deplină a soarelui Hristos. Într-un fel deci Biserica cuprinde toate confesiunile desparărtite de Ea, întrucât ele nu s-au putut desparti deplin de Tradiția prezentă în Ea. De altfel, Biserică în sensul deplin al cuvântului este numai cea Ortodoxă. „

Mai departe se dă o explicație denumirii de biserică vorbind despre faptul că „întreaga creație se află obiectiv încadrată în Logosul dinainte de întrupare, deci în faza Bisericii înainte de Hristos, chemată să devină Biserica lui Hristos”.

În acest sens se poate înțelege denumirea de **biserică**, dar ca și comunitate umană, creație a lui Dumnezeu, dar alterată, în care Purtarea de grijă a lui Dumnezeu este prezentă, Dumnezeu nu și-a distrus creația care s-a îndepărtat de El, ci a conservat-o și a condus-o prin lucrările Sale necreate spre mântuirea care avea să vină prin Hristos la plinirea vremii.

Dar acest lucru în iconomia mântuirii nu înseamnă sub nici o formă **Biserica** așa cum este definită și consacrată definitiv prin Simbolul de Credință, anume Comuniunea sfinților care se împartășesc de Harul Necreeat, cetățenii Împărăției Cerurilor care se împartășesc cu Hristos în Liturghie, și care intră în Biserică prin Taina Botezului care este Ușa Împăratiei Cerurilor.

Însăși spațiul liturgic al clădirii bisericii are simbolistică eshatologică, totul în Ea amintind de Împăratie, pentru că în Ea ne aflăm fizic în Împărație.

Definiția **bisericii** ca societate umană cazută calauzită de Pronie dar care nu se poate mântui din cadere, stare în care se află toate comunitățile eterodoxe, care au fost taiate din **Biserica cea Una**, cea la care Pronia Dumnezeiască îi conduce pe toți în chip tainic, ca să lepede fiecare membru în mod conștient biserica cea nemântuitoare și să vină în Împărația Cerurilor care este doar **Biserica Ortodoxă**, singura care mântuiește.

Deci nu se poate vorbi de o nedeplinătate ci de o lipsă de Har mântuitor, de o rămânere în zona stricăciunii și în această viață și în celalaltă(șeolul). Ce folos să te gasești într-o **biserică nedeplină** care nu te poate vindeca, lumina și îndumnezei? Adică nu te poate mântui. Mântuirea presupune comuniunea cu Hristos cel Viu, cel Înviat, nu o comuniune cu un hristos desfigurat, fals, mincinos.

Sfântul Ioan Hrisostom ne spune că toți cei din Vechiul Testament au mers în iad, chiar și cel mai mare om născut din femeie, Sfântul Ioan Botezătorul în Omilia a XXXVI-a la Matei (pg 447-448), arătând că mântuirea a venit prin pogorârea lui Hristos la iad. În acest context se înțelege ceea ce spune Sfântul Grigorie de Nyssa atunci când vorbește despre „**biserica ajunsă în noroiul pacatului, împiedicată prin șarpe și cazută la pământ și ajunsă în căderea neascultării.**”(pg 276) la fel și Sfântul Ioan Hrisostom vorbește despre biserica trasă în jos, întinată, uscată, roabă, goală, murdară de sânge, slujnica demonilor.

În continuare la pagina 276 se afirmă: „ **Dacă Mișcarea Ecumenică tinde să refacă unitatea Bisericii, ea trebuie să tindă către cea mai intimă prezență**

a lui Hristos întreg în rândul credincioșilor..... care îl experiază Biserica Ortodoxă., Mișcarea Ecumenică pornește de la ideea cum că Biserica nu ar fi unitară și Ea trebuie să-și refacă unitatea. Ideea unei **supra Biserici** se observă din aceste randuri și puternica influneță a ideii de Biserică deplină unită cu Capul Hristos prin pastrarea tradiției de viață a Bisericii Primare și celelalte biserici nedeplin unite cu Capul Hristos, dar care prin Mișcarea Ecumenică tind spre această unire.

Aceasta învățatură neagă dogma unității nepieritoare a **Bisericii celei Una și Unică** și faptul că ereticii sunt ruși de Ea și ei pot reveni prin lăsarea ereziilor la Ea, sau pot ramane înafara Ei, lipsindu-se de Harul Mantuirii. Biserica nu își pierde unitatea prin faptul că ereticii o părăsesc prin anatema Sinoadelor și a Parinților. Dar dacă este privită eclesiologia după **Rahner** și **Congar** atunci Biserica nu este unitară, Ea trebuind să își refacă unitatea deplină, pentru că fiecare denominațiune are reminiscențe de Har, **Har nedeplin în Biserici nedepline?!** Idee care nu se regăsește în tradiția ortodoxă.

Mai departe se atinge problema mântuirii: **„În situația actuală de nedeplinitate bisericească a diferitelor confesiuni creștine, se pune întrebarea: Se mântuiesc membrii lor? Sau există mântuire în afara Bisericii, care nu e decât Una în sensul deplin al cuvântului?”**(nota noastră- Să înțelegem că există și un sens nedeplin al cuvântului Biserică?) Raspunsul la această întrebare nu are nici o trimitere patristică ci apare ca o opinie personală a autorului, care enumeră cauzele pentru care cineva s-a trezit fără să vrea în cultul eretic în care viețuiește: **„Participarea lor nedeplină la Hristos, și aceasta în mare măsură fara vina lor, poate va avea ca urmare o participare nedeplină la El și în viața viitoare, conform cuvântului Mantuitorului: ” În Casa Tatălui Meu multe locașuri sunt”(Ioan 14, 2)**

A presupune o participare nedeplină după moarte a celor născuți în erezie la Hristos este un concept care pornește tot din ideea comuniunii nedepline sau imperfecte cu Hristos înafara Bisericii depline.

Dar această idee este contrazisă de Sfânta Evanghelie în dialogul dintre Mântuitorul Iisus Hristos și femeia samariteancă(Ioan 4, 19-23), samaritenii se închinau în mod greșit în Muntele Garizim și nu la Ierusalim. Răspunsul Mântuitorului ne arată fermitatea dialogului cu ereticii Vechiului Testament în raport cu iudeii despre care Hristos spune că **„mântuirea din iudei**

este” mărturisind ferm prin aceasta că samaritenii greșeau închinându-se acolo de unde nu provenea mântuirea, adică Hristos, Cel care vorbea cu ea(cu eretica), dialogul cu ea având ca scop aducerea ei la Desăvârșirea Legii Vechi care pregatea mântuirea prin Mesia Hristos, iar în versetul 7 Hristos îi cere apă, intrând în dialog cu eretica samariteancă, dându-ne exemplu cum trebuie să dialogăm cu ereticii, scopul fiind ca și ei să primească Apa cea Vie, adică Adevarul, lepădându-se de minciuna ereziei.

La fel la Matei 18, 15-17 Mântuitorul ne arată în ce stadiu se găsesc cei ce nu ascultă de Biserică(ereticii). Ideea din Teologia Dogmatică Ortodoxă vol 2 este contrazisă și de tradiția Bisericii Ortodoxe prin **Canonul 47 Apostolic** care spune că „**Episcopul, sau Presbiterul pe cel ce are Botez după adevăr, de-l va boteza din început, sau pe cel spurcat de către cei necinstitori de Dumnezeu, de nu îl va boteza, să se caterisească. Ca unul ce-și bate joc de Crucea, și de Moartea Domnului, și nu osebește pe Ierei de către minciunoierii.**” arătând că aceștia(ereticii) sunt întinați prin acțiunile lor liturgice nemantuitoare care întinează pe om, iar preoții lor sunt minciunoierii.

Dar este contrazisă și de Sfântul Ciprian de Cartagina care explică de ce este imposibilă mântuirea înafara Bisericii Ortodoxe : „**asemenea oameni (cei născuți în erezie), chiar dacă au fost uciși în numele credinței lor, nu-și vor spăla nici cu sânge greșelile lor. Vina dezbinării e gravă, de neiertat, și suferința n-o poate purifica. Nu poate fi martir cel ce nu este cu Biserica. (...) Nu pot rămâne cu Dumnezeu cei ce nu vor să fie uniți cu Biserica lui Dumnezeu. Chiar dacă vor arde pe rug sau vor fi dați fiarelor sălbătice, aceea nu va fi coroana credinței, ci pedeapsa trădării, și nu sfârșitul glorios al celui cu virtute religioasă, ci moartea din disperare. Unul ca aceștia poate fi ucis, dar nu poate fi încoronat. Mărturisește că e creștin, ca și diavolul care adesea minte că e Hristos, căci Însuși Domnul ne atrage luarea-aminte și zice: «Mulți vor veni în numele Meu spunând: Eu sunt Hristos, și pe mulți vor înșela.» După cum el nu e Hristos, chiar dacă înșeală cu numele, la fel nu poate fi creștin cine nu rămâne în Evanghelia lui Hristos și a adevăratei credințe**” [221; 444] și apoi Sinodul de la Laodiceea a dat acest canon care se găsește în Cârma Bisericii numită Pidalion : «**Nici un creștin nu se cuvine să părăsească pe martirii lui Hristos și să se ducă la pseudomartiri, adică la ai ereticilor sau la cei ce mai înainte au fost eretici; căci aceștia sunt străini de Dumnezeu. Deci cei ce se vor duce**

la dânsii să fie anatema. »(Laodiceea canon 34). Apoi citatul de la Ioan 14, 2, *care este* adus ca argument in Dogmatica sa, se refera la faptul ca oricine are acces la Împarația lui Dumnezeu, oricine poate deveni membru al Bisericii Ortodoxe, locurile fiind nelimitate, în nici un caz nu se poate vorbi de o mântuire a celor ramași înafara relației cu Hristos.

Sfântul Ciprian de Cartagina în Scrisoarea LXXIV Catre fratele Pompeius(Scrisori, pg380, ed.Sofia) spune „**căci dacă la eretici pentru aceasta nu este Biserică, fiindcă Biserica este Una singură și nu poate fi împărțită, și dacă pentru aceasta (nn pentru ca sunt eretici) nu este Duh Sfânt, fiindcă(nnDuhul Sfânt) este Unul singur și nu poate fi la profani sau la cei diafara(nnBisericii celei Una) de bună seamă și Botezul care este strâns în aceeași unitate nu poate fi la eretici, fiindcă nu poate fi despartit nici de Biserică, nici de Duhul Sfânt.**” și continuă argumentarea Sfântul Ciprian, arătând că dacă ereticii ar avea botez atunci neaparat ar trebui sa aibă și hirotonie și „**este o prostie și sa se spună că cineva se poate naște duhovnicește la eretici, unde nu se îngaduie Duhul**” arătând Sfântul prin aceasta că nu există Harul necreat mântuitor la eretici ci există Harul proniator care îi ține pe aceștia în viața biologică și mișcă sufletul lor către Adevăr pentru că „**Dumnezeu vrea ca toți oamenii să se mantuiască și la cunoștința Adevărului să vină.**” (I Timotei, 2, 4)

Sfântul Nectarie de Pentapole a scris o carte conținând o argumentație bogată în privința căderii reale din Trupul Bisericii a unei Biserici Locale, Biserica Romei, care din Biserică a devenit adunare papistașă,cu titlul sugestiv „**Cum papa și supușii lui s-au despartit de Biserica lui Hristos**” Sfântul Iustin Popovicine vorbește iarași de ecumenism ca dialog al minciunii și amestecarea umanismelor europene cu teologia. La fel Ieromartirul Daniil Sisoyev ne vorbește despre lipsa mântuirii celor aflați în erezie și datoria noastră de a-i aduce la Adevăr.

Dacă Hristos văzând inima unui iehovist, papistaș, penticostal, sau păgân I se va descoperi în chip tainic, îl va îndemna să părăsească eresul sau păgânătatea și îl va conduce la Biserica Ortodoxă. Ca exemplu avem cazul **sutașului Corneliu din Faptele Apostolilor**, care era om drept și bun, milostiv, cu multe virtuți, dar toate nemântuitoare. De aceea Duhul Sfânt a venit la el și a grăit cu dânsul îndemnându-l să meargă la apostolul Petru ca să fie botezat, deci să intre în comuniune cu Hristos și cu Biserica Lui.

Prin aceasta vedem că Dumnezeu este nepărtinitor și nu lasă pe nimeni în bezna morții, dar în același timp cei care rămân înafara Bisericii Ortodoxe – în opoziție cu kakodocsii (rău slăvitorii, cei care blasfemiează în felul acesta pe Duhul Sfânt) nu se bucură de roadele Jertfei de pe Cruce a lui Hristos. Pentru ei Hristos este ca și cum nu ar fi venit și ca și cum nu ne-a mântuit, ei trăind exact ca în perioada Vechiului Testament, în «**umbra morții**» sufletești, așteptându-i la sfârșit iadul conform Sfântului Ignatie Briancianinov.

Ideea participării graduale la mântuirea în Hristos nu se regăsește în Tradiția Bisericii, participarea la viața lui Hristos, la viața Sa ca Dumnezeu, se realizează numai în comuniune cu Biserica Ortodoxă, înafara Ei nu există participare la Viața Treimică ci doar chemare la Ea, care este Biserica Ortodoxă.

Profesorul de Dogmatică Dimitrie Tselenghidis spune **“Nu există mântuire înafara Bisericii, pentru că dacă ar fi existat atunci s-ar fi golit întreaga lucrare de mântuire a lui Hristos, nu ar mai fi avut rost întruparea lui Hristos. Când vorbim de mântuire înțelegem o comuniune de viață. Hristos când a plecat din această lume le-a spus ucenicilor : «Viața mea o dau vouă». Aceasta nu este viața Lui ca Om ci este viața Dumnezeului în Treime, este viața necreată, este dumnezeirea, la care noi trebuie să participăm ca să ne mântuim. Hristos a luat firea umană ca să ne dea posibilitatea de a participa la viața Treimică. Mântuitorul spune «Eu sunt viața, voi mlădițele, dacă o mlădiță nu aduce rod, se taie și se aruncă în foc», ceea ce înseamnă că atunci când cineva nu are Dreapta Credință este tăiat din Biserică, ceea ce au făcut Sfintele Sinoade tăind pe eretici din trupul Ei. Așadar nu e posibil ca unul rupt din Biserică să aducă rod, pentru că rodul Bisericii este mântuirea. Diavolul nu se mântuiește pentru că nu are smerenie. Un om dinafara Bisericii nu poate fi smerit, pentru că nu urmează Adevărului descoperit de Dumnezeu Întrupat».**

Cu siguranță parintele Dumitru Staniloae s-a implicat în mișcarea ecumenistă în mod sincer, așa cum a procedat inițial și teologul patrolog Theodoros Zisis, care mai târziu va deveni un luptător fervent împotriva ecumenismului. Apoi spre sfârșitul vieții sale pământești el a realizat ce este ecumenismul, fără însă să corecteze lucrările sale dogmatice legate de viziunea ecumenistă asupra **Bisericii celei Una și Unice**, inspirată din noua viziune eclesiologică apuseană, avându-i ca părinți fondatori pe **dominicanul Yves Marie-Joseph Congar și pe jesuitul Karl**

Rahner (https://en.wikipedia.org/wiki/Karl_Rahner#Non-Christian_religions), care au fost defapt temerarii concepției ecumenice asupra **Bisericii** exprimata prin **Conciliul II Vatican** și anume **Biserica Deplina(Katholiki Ekklesia)** în raport cu **bisericile nedepline**(Biserica Ortodoxa, Bisericile Orientale Necalcedoniene, Bisericile Protestante, Bisericile Neoprotestante, Religiile Monoteiste, Religiile Politeiste, Ateismul alaturat de fapte bune) care se găsesc ca niște cercuri concentrice în jurul **Bisericii Romano- Catolice**. Este interesantă și exprimarea **Biserica cea Una** (<http://www.magisteriu.ro/unitatis-redintegratio-1964/>) **rezidă în Biserica Romano-Catolică**, aceasta fiind schimbarea fundamentală facută de **Conciliul II Vatican** în Decretul despre Ecumenism, **dacă Conciliul I Vatican afirma că Biserica Romano-Catolică este Biserica cea Una și Unică, Conciliul II Vatican spune doar ca Biserica cea Una și Unică rezidă în Biserica Romano-Catolică.**

Dacă cineva citește cu atenție **Decretul despre Ecumenism al Conciliului II Vatican** și face o paralelă cu **Documentul Relațiile Bisericii Ortodoxe cu restul lumii creștine a numitului Sfântul și Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe**

(<http://basilica.ro/sfantul-si-marele-sinod-relatiile-bisericii-ortodoxe-cu-ansamblul-lumii-crestine-document-oficial/>) va fi frapat de asemanarea ideologică izbitoare.

În ambele documente transpare ideea de **biserică deplină** în raport cu **bisericile nedepline**, de aceea observam și denumirea confesiunilor creștine cu termenul **biserică** și ideea refacerii unității creștine și ideea minimalismului dogmatic, anume credința minimală în Sfânta Treime și în Iisus Hristos ca Domn și Mântuitor atât în Sinodul din Creta cât și în Documentul despre Ecumenism a Conciliului II Vatican.

De aceea putem sa spunem, fără să greșim că Sinodul din Creta s-a vrut a fi un Vatican II al Ortodoxiei. Dar se pare că încă nu sunt pe deplin pregatite conștiințele ortodoxe ca sa primească în întregime ca și corp eclesial noua eclesiologie care este contrară gândirii Sfintelor Sinoade Ecumenice și a Sfinților Părinți care au anatematizat ereziile și pe eretici, numindu-i nebuni, lipsiți întru totul de Harul mântuitor, pierduți, atâta timp cât se gasesc prin învățatura lor distorsionată înafara Bisericii celei Una, Bisericii Ortodoxe așa cum însași anatemele Bisericii ne arată.

Este important faptul că parintele Dumitru Staniloae nu a murit marturisind erezia ecumenistă ci a ajuns la cunoașterea faptului că toată aceasta mișcare nu este de la Dumnezeu „**Eu nu sunt pentru ecumenism; socotesc că ecumenismul este produsul masoneriei; iarăși vor să relativizeze credința adevărată. A avut dreptate Biserica zicând că nu prea suntem uniți (noi ortodocșii între noi n.n.). Ecumenismul este pan-erezia (a toată erezia n.n.) timpului nostru. „Au venit odată și aici, la un congres al ecumeniștilor. Și unul dintre reprezentanții lor a susținut ideile socialiste (adică comuniste n.n.). Eu i-am combătut și vorbeam mereu de Hristos. Iar ei mă întrebau; «De ce tot vorbiți de Hristos? Aici este vorba de *altceva*, nu de Hristos.» S-au supărat teribil, și după ce am plecat, m-au criticat foarte tare pentru că vorbeam *de Hristos* și nu de probleme de astea sociale. De ce să mai stau de vorbă cu ei care au făcut femeile preoți, sunt de acord cu homosexualii, nu se mai căsătoresc...**” Ortodoxia și internaționalismul religios, Ed. Scara, 1999

Dialogul cu restul lumii creștine este o datorie a Bisericii celei Una și Unice, lucru pe care Parintele Dumitru Staniloae a încercat să-l facă, având mijloacele comunicării și a filosofiei vehiculate în epocă. El a încercat să arate, așa cum el a putut, frumusețea ortodoxiei pe care simțea nevoia să o transmită și celor care nu o cunoșteau, dar din păcate iată că a transmis și învățături alterate care nu reprezintă ortodoxia. Misiunea apostolică a Bisericii se realizează pe coordonatele corecte ale Dogmelor Ei, prin care nu putem altera Eclesiologia Bisericii pentru a fi în duhul lumii seculare, pierzând prin aceasta Duhul lui Hristos, singurul dătător de Unitate în Adevăr și singurul care poate să îi aducă pe eterodocși la mântuire.

Pentru lumea secularizată **eclesiologia Bisericii** este o nebunie și o intoleranță, însă întotdeauna creștinismul autentic a scandalizat lumea filosofiilor seculare ale fiecărei epoci. Orice încercare de îmbinare a ceea ce este Revelat de Dumnezeu cu filosofii lumii duce la erezie, care are ca efect lipsa vindecării și a mântuirii. De aceea **minciuno Sinodul din Creta**, care este fructul a 100 de ani de amestecare între Adevărul Revelat și filosofii lumii este un corp străin în Biserica lui Hristos care va fi tăiat la rândul său de către Sinodul rânduit de Dumnezeu pentru a eradica și această învățatură neo varlaamită. Ne rugăm ca Dumnezeu să scoată un nou Sfânt Grigorie Palama care să fie îndreptător credinței. Dar este de datoria fiecăruia dintre noi să respingem în spațiul nostru

eclesial aceste corpuri straine care sunt ereziile.

În contextul pseudo Sinodului din Creta, mulți teologi români se folosesc de argumente din așa zisa „Teologia Dogmatică Ortodoxă” volumul II partea de eclesiologie a Părintelui Dumitru Stăniloae pentru a justifica denumirea de „biserici” pentru eretici, ba mai mult, arată că părintele profesor Dumitru Stăniloae a mers mai departe, denumind pe eterodocsi „biserici nedepline” așa cum le numeste și Conciliul II Vatican, punct de referință al Romano-Catolicilor. Putem exemplifica atât din experiența discuțiilor teologice personale pe care le-am purtat cu profesori de Dogmatică de la diferite Facultăți de Teologie cât și cu argumentele aduse de Aurel Pavel și Ciprian Iulian Toroczkai în tendențioasa carte numită „Adevăratul și falsul ecumenism”, editura Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, în Capitolul „Bisericele nedepline” și „Sobornicitatea deschisă” pg. 143, în care cei doi profesori de la Universitatea Teologică din Sibiu afirmă că cea mai mare contribuție a Părintelui Dumitru Stăniloae la mișcarea ecumenică este principiul „unitate în diversitate”, totodată se afirmă pe baza textelor neântemeiate patristic ale Părintelui Stăniloae că există o relație paradoxală între „Biserica Ortodoxă” și „Bisericele nedepline” ce sunt formate într-o anumită legătură cu Biserica, Biserica cuprinzând, într-un fel, toate confesiunile despartite de Ea, că Biserica „depășește granițele Sale canonice, fiind prezentă în diferite grade în întreaga creație.... cea mai mare apropiere de Biserica Deplină(cea ortodoxa) o au celelalte confesiuni crestine. Legat de problema mântuirii, cei doi profesori, bazându-se iarăși pe același text de dreptul eretic, afirmă că Părintele Stăniloae nu avea „o viziune exclusivistă asupra mântuirii”, el lăsând deschisă „posibilitatea mântuirii și înafara Bisericii Ortodoxe”.

Conceptul eretic de „**sobornicitate deschisă**” este un alt concept pe care profesorii îl comentează: **Această plenitudine a Bisericii ca Trup al lui Hristos, reclamă cu necesitate „unitatea în diversitate”.... și la actualizarea învățăturii creștine trebuie să-și aducă o contribuție și tradițiile altor formațiuni creștine(neortodoxe)?!**

Iar mai departe se afirmă în mod eretic că a fi Sobornicesc înseamnă a fi mereu deschis spre alte exprimări și concepte teologice, numai așa se poate realiza „**unitatea în diversitate**” ?? Iată deci cum în teologie este introdus **relativismul total** folosindu-se de scrieri eretice ale Părintelui Dumitru

Staniloae.

Aceste concepte se opun învățăturii Sfinților Părinți ai Bisericii și Sfintelor Sinoade Ecumenice și Locale care tranșează clar Adevarul de mincina ereticilor prin **Anateme**.

preot Matei Vulcanescu

sursa: ortodoxiacatholica.wordpress.com